

Reactie op wetsvoorstel Van Meenen

PO en VO Samenwerkingsverbanden Amstelland en de Meerlanden

De drie samenwerkingsverbanden in de regio Amstelland en de Meerlanden onderschrijven het doel van het wetsvoorstel: uitgaan van het recht op onderwijs is duidelijker dan dit recht impliciet laten voortvloeien uit de leerplicht. De invulling die het wetsvoorstel geeft aan het realiseren van leerrecht, onderschrijven wij echter niet. Dat lichten we hier verder toe.

In een reeds eerder geplaatste reactie vanuit SWV VO Roosendaal e.o. wordt een uitvoerig beeld geschetst van te verwachten gevolgen als dit wetsvoorstel ongewijzigd wordt overgenomen. We kunnen ons hier grotendeels vinden, waarbij we de volgende zaken onderstrepen:

- Het principe dat ieder kind het recht heeft zich te ontwikkelen en daarmee ook recht heeft op onderwijs, ook als er sprake is van een ernstig beperkt ontwikkelingsperspectief, krijgt onze volle steun.

- Het aanwijzen van één functionaris, in dit wetsvoorstel een jeugdarts, om het leerrecht te garanderen vinden wij een onjuiste keuze. De deskundigheid van een jeugdarts is zeer gewenst en moet ook beschikbaar blijven. Een jeugdarts is immers gespecialiseerd in het op sociaal-medische gronden beoordelen van de ontwikkelingsmogelijkheden van een kind, alsmede de eventuele beperkingen in belastbaarheid. Vanuit die expertise beoordeelt een jeugdarts op dit moment ook aanvragen voor vrijstellingen.

Wij vinden evenwel dat van een jeugdarts niet verwacht kan worden dat deze het volle overzicht heeft om het dekkend aanbod aan onderwijsvoorzieningen te beoordelen. Dat is niet het primaire domein van de jeugdarts, maar van de samenwerkingsverbanden. Het wetsvoorstel gaat daar aan voorbij.

We missen in dit wetsvoorstel juist de verbinding met een reeds lopend wetsvoorstel, waarin de beoordeling van de vrijstelling in samenspraak tussen een medisch deskundige en een onderwijsdeskundige gedaan wordt. In die zin vinden wij het wetsvoorstel geen vernieuwing, maar een terugkeer naar het eenzijdige, 'oude' medische denkmodel.

De indiener betoogt dat de aanwijzingsbevoegdheid van de jeugdarts door de gemeente kan vervallen en dat ook de behandelend arts hiervoor de aangewezen persoon kan zijn. Wij betwijfelen of een behandelend arts (die nu is uitgesloten in de huidige Leerplichtwet) hiertoe in staat is. Een behandelend arts heeft nog veel minder overzicht over het dekkend aanbod dan een jeugdarts. Bovendien kan de behandelrelatie met de leerling en ouders een voldoende onafhankelijke positie in de weg staan.

- Dit wetsvoorstel plaats doorzettingsmacht geheel in het medische domein. Daarmee wordt de doorzettingskracht, die in veel regio's al duidelijk en multidisciplinair georganiseerd is, in onze ogen gediskwalificeerd. Doorzettingskracht werkt via afstemming en waar nodig via opschaling, maar is altijd op overeenstemming gericht. Dat maakt het effectiever en meer in het belang van het kind dan een oplossing afdwingen via een eenzijdig machtsmandaat.
- Naar onze mening voegt het wetsvoorstel bureaucratie toe, terwijl dit zou moeten afnemen. Dat vinden wij tegenstrijdig. We zien een nieuwe bureaucratie ontstaan, als het samenwerkingsverband in de registratie van schoolverzuim tussen school en jeugdarts/gemeente geplaatst wordt. Dit veronderstelt immers een geheel nieuwe vorm van administratie en complexe ICT-processen, die uiteraard ook aan alle AVG-eisen zullen moeten voldoen. Hetgeen ook nog tot hoge extra kosten leidt.

Bovendien vinden wij een plicht om te melden bij het samenwerkingsverband een oneigenlijke constructie. Deze wet zal daarmee ingrijpen op de rolverdeling tussen schoolbesturen en samenwerkingsverbanden. Waar de minister in de onlangs gepresenteerde 25 verbeterpunten passend onderwijs nog uitgaat van verheldering en aanscherping van de rollen, vermengt dit wetsvoorstel de verantwoordelijkheden weer.

Bij samenwerkingsverbanden staan geen leerlingen ingeschreven. Dat vinden wij terecht, omdat de zorgplicht bij de schoolbesturen ligt. Als samenwerkingsverbanden een verplichte melding van verzuim bij de jeugdarts moeten gaan doen, nemen zij juist een deel van de zorgplicht over. Scholen doen op dit moment zelf immers de verzuimmeldingen. Wij vinden dat dit zo moet blijven.

Het is voor ons niet wenselijk als samenwerkingsverbanden operationele organisaties worden, met grotere administratieve (lees: bureaucratische) taken. Hiervan zien wij niet de toegevoegde waarde. In tegendeel, het verzwakt de zorgplicht van de schoolbesturen en is zelfs strijdig met het beleid van minister Slob. Deze stelde op 16 november nog dat samenwerkingsverbanden kleine, overheadarme organisaties moeten zijn.

- Twee zaken zijn voor samenwerkingsverbanden wel van belang. Ten eerste is dat het op populatieniveau inzicht hebben in de omvang en aard van het verzuim, zodat er voldoende aansluiting gemaakt kan worden met het regionale beleid van onderwijsondersteuning en gezondheid en jeugdhulp. Ten tweede is het voor samenwerkingsverbanden van belang om op casusniveau wel inzicht in verzuimgegevens te krijgen. De wettelijke taak rond thuiszitters vraagt hier om. Beide zaken zijn nu al mogelijk, daar voegt het wetsvoorstel niets aan toe.
- Tenslotte enkele korte opmerkingen:
  - het wetsvoorstel wekt de indruk dat volledig inclusief onderwijs op dit moment al een verplichting is; wij benadrukken dat dit niet klopt;
  - het wetsvoorstel wekt de indruk dat hoogbegaafdheid beschouwd wordt als handicap; wij vinden dit ongepast, omdat het strijdig is met de huidige inzichten op dit gebied;

- het wetsvoorstel wekt de indruk dat onderwijs en zorg gescheiden domeinen zijn en daardoor onverenigbaar; hiermee wordt genegeerd dat regionaal en landelijk veel geïnvesteerd wordt in betere aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp; voor ons zijn de drie onderwijs-zorg brieven die in deze kabinetsperiode zijn verschenen juist leidend.

Wij stellen voor:

- dit wetsvoorstel in te trekken en onderwijsrecht op een andere manier te borgen in de wetgeving, in samenhang met de 25 verbeterpunten passend onderwijs;
- eerst werk maken van de wetsvoorstellen die er al liggen, zoals...
  - het wetsvoorstel over doorzettingsmacht; daarbij met klem het verzoek om het principe van 'macht' te vervangen door het principe van 'kracht';
  - een aanpassing te doen in de variawet, zodat het mogelijk wordt leerlingen langer buiten de eigen schoollocatie onderwijs te bieden.
- vaart te maken met gecombineerde budgetten onderwijs en zorg in de scholen;
- de jeugdartsen beter toe te rusten voor hun adviserende taken in het kader van het M@zI-protocol en MAS-methodiek; hierbij dringen wij erop aan dat de jeugdartsen bindende uitspraken mogen gaan doen over de belastbaarheid van kinderen en jongeren, die mede als onderbouwing gebruikt kunnen worden voor het volgen van thuisonderwijs;
- domeinexperts beter met elkaar te verbinden door niet-vrijblijvende samenwerkingsafspraken te maken tussen schoolbesturen, samenwerkingsverbanden en gemeentelijke diensten; invulling geven aan leerrecht bij kinderen en jongeren met complexe onderwijs- en ondersteuningsbehoeften, kan volgens ons alleen tot stand komen als domeinexperts elkaar aanvullen en niet de expertise van elkaar overnemen.

Joost van Caam,
directeur-bestuurder, PO Samenwerkingsverband Amstelronde

Seline Kloosterman,
directeur-bestuurder a.i., PO Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Haarlemmermeer

Frans Jordaan,
directeur-bestuurder VO Samenwerkingsverband Amstelland en de Meerlanden.